

MAGYAR DROGFIGYELŐ

harmadik országokkal vagy régiókkal folytatott, fenntartható szintű párbeszéd és információmegosztás biztosítása.

3. A nemzetközi együttműködés előmozdítása az illetékes uniós ügynökségek fokozott bevonásával, azok megbízatásának keretein belül.
4. A harmadik országokkal, illetve régiókkal és egyéb partnerekkel fennálló együttműködési programok folytatása és új együttműködési programok indítása e programok rendszeres értékelései alapján.
5. A stratégia valamennyi szakpolitikai aspektusának figyelembevétele a nemzetközi együttműködés keretében, többek között a biztonsági és igazságügyi együttműködés területén, valamint a kábítószerrel kapcsolatos kérdések egészségügyi vonatkozásait illetően.
6. A fejlesztésorientált drogpolitikák és az alternatív fejlesztési intézkedések iránti elkötelezettség megerősítése.
7. A nemzetközi emberi jogi normák és kötelezettségek védelme és tiszteletben tartásuk előmozdítása a globális drogpolitikákban.

A kutatás és innováció, előrelátás során öt kezelendő prioritást határoztak meg:

1. A kutatási kapacitások megerősítése és kiszélesítése, valamint az eredmények fokozottabb megosztásának és alkalmazásának bátorítása.
2. Az innováció támogatása annak érdekében, hogy a szakpolitika és az

intézkedések súlypontja a reaktivitás helyett a proaktivitásra helyeződjön át.

3. Stratégiai előrelátás és jövőorientált megközelítés kialakítása.

4. A koordináció és a szinergiák megerősítése, valamint az EMCDDA, az Europol és a nemzeti kapcsolattartó pontok Reitox hálózata központi szerepének támogatása a kutatás, innováció és előrelátás területén.

5. Megfelelő finanszírozás biztosítása a kábítószerügyi kutatás, innováció és előrelátás céljára.

Az EU 2021-2025 Drogellenes Stratégia Cselekvési terve² - Összegzés-

Baráth Noémi Emőke

Az EU 2021–2025 közötti időszakra szóló kábítószer elleni cselekvési terve 53 fellépést azonosít, amelyhez prioritási pontokhoz rendelve, határidő és felelős szerv megjelölésével támogatja a stratégiában foglalt célok megvalósítását. A benyújtott stratégiához két mellékletet csatoltak, az egyik a cselekvési tervet tartalmazza, a másik dokumentum pedig a tizenkét teljesítménymutató³ ismerteti.

² forrás: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/DOC/?uri=CELEX:52020DC0606&from=EN>

³ A teljesítménymutatókról a következő lapszámunkban olvashatnak egy összefoglalást.

MAGYAR DROGFIGYELŐ

A továbbiakban a 2021-es évre vonatkozó fellépési javaslatokat összegezzük részletesebben, a további évekre vonatkozó feladatokat kivonatolva említjük meg területi korlátok miatt.

2021-re vonatkozóan tizenöt fellépési mozzanatot határoztak meg, melyekben a felelősök között szinte mindig szerepelnek a tagállamok és az Európai Bizottság, továbbá az EMCDDA, illetve az Europol és a Frontex. Alább röviden összegezzük a fellépések fő részeit a kábítószer-jelenséggel kapcsolatban, majd a stratégiai pontokhoz kötően gyűjtöttük ki a felsorolt fellépéseket.

1. Vámhatósági koordinációs tevékenység, koordinációs és kooperáció erősítése
2. Hatékony és eredményes nyomozati és felderítési tevékenység a légi-és tengeri hatóságokkal való együttműködés erősítése által
3. MAOC-N modell megvalósítása, támogatása
4. A kábítószerrel kapcsolatos hírszerzési információk szintetizálására szolgáló közös platform létrehozása az Europolon belül
5. Harmadik országokkal kapcsolatépítés és megállapodások kötése
6. Internetes és darknetes nyomkövetés, EMCDDA és az Europol kapacitásainak megerősítése ezen a területen
7. Felderítési technológiák kidolgozása, bünyügyi és közigazgatási együttműködések megerősítése a tiltott kábítószer-előállításához és -kereskedelemezhez kapcsolódó környezeti bűnözés elleni küzdelem terén
8. Dizájnerek prekursorok jelentette kihívás kezelése
9. A minőségre vonatkozó uniós minimumelőírások végrehajtásának folytatása és továbbfejlesztése, valamint tényeken alapuló iránymutatások beépítése a nemzeti drogpolitikákba és programokba
10. Hatékony ártalomcsökkentő beavatkozások kidolgozása, azok hatókörének bővítése
11. A járványokban, valamint kábítószer-használatban és az új pszichoaktív anyagok fogyasztásában bekövetkező jelentős magatartásbeli változásokra való reagálási képesség javítása és az ezzel kapcsolatos jelzőrendszer hatékony használata
12. Túladagolásokkal kapcsolatos ártalomcsökkentő és szakpolitikai intézkedések
13. A forenzikus és toxikológiai adatok megosztására irányuló erőfeszítések fokozása, együttműködési hálózat használata, képzés. A kábítószerrel összefüggő halálesetek kivizsgálására vonatkozó európai igazságügyi toxikológiai iránymutatások kidolgozása és javaslattétel azok végrehajtására

MAGYAR DROGFIGYELŐ

14. Esetleges jövőbeli kihívásokra való reagálás erősítése és a felkészültség javítása a Covid19-világjárvány tanulságainak azonosításával

15. Az Európai Bizottság, EMCDDA megbízatásának felülvizsgálata a 2019-ben elvégzett értékelést követően.

A második stratégiai prioritás, a kábítószeres és kábítószer-prekursorok tiltott nagykereskedelmének jobb felderítése az uniós belépési és kilépési pontokon belül öt fellépést datálnak erre az évre.

1. „A vámhatóságok és a Frontex, az Europol és az EMCDDA közötti strukturált koordináció és együttműködés, valamint a vámügyi információk cseréjének javítása, hogy ezáltal azok interoperábilissá váljanak és összekapcsolódjanak a bűnüldözési és határellenőrzési információkkal. A vámszakértők számának növelése az Europolon belül, valamint a Frontex-határőrök azon képességének megerősítése, hogy felderítsék a kábítószer-kereskedelmet az uniós határokon.- 13. fellépési pont”

2. „Az ahhoz szükséges kapcsolat és együttműködés kialakítása az érintett polgári légitársaságok és tengeri hatóságokkal, hogy a repülőtereken és kikötőkben biztosítható legyen a kábítószerrel kapcsolatos hatékony és eredményes nyomozati és felderítési tevékenység. A főbb kábítószer-kereskedelmi útvonalak mentén

található kulcsfontosságú partnerországok tengeri és polgári légitársaságok hatóságaival folytatott nemzetközi együttműködés megerősítése.- 14. fellépési pont”

3. „A tengeri elemző és műveleti központ kábítószerrel foglalkozó részlege (MAOC-N) fenntartható hosszú távú irányítási modelljének finanszírozása és biztosítása. Az érintett uniós ügynökségekkel folytatott információcsere és együttműködés biztosítása.-15.pont”

4. „A kábítószerrel kapcsolatos hírszerzési információk szintetizálására szolgáló közös platform létrehozása az Europolon belül, amely magában foglalja a tagállamok képviselőit, és amelynek a biztonságos információcserét biztosító kapacitásokkal ellátott kapcsolattartó pontok állnak rendelkezésére a kábítószer-kereskedelmi csomópontoknak számító harmadik országokban és régiókban. A hírszerzési információk valós idejű cseréjének, elemzésének és az EU-t érintő, nemzetközi kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó szervezett bűnözői csoportokat célzó éles műveletek támogatásának biztosítása-16. pont”.

5. „Megállapodások kötése az Európai Unió és azon harmadik országok között, ahol a kábítószer-kereskedelmi csomópontok találhatóak, annak érdekében, hogy az érintett uniós ügynökségek – például az Europol és a Frontex – számára lehetővé váljék az információ- és adatcsere, beleértve a személyes és a műveleti vonatkozású adatok cseréjét is- 17.pont.”

MAGYAR DROGFIGYELŐ

A harmadik stratégiai prioritás – A közepes és kis volumenű kábítószer-forgalmazásra használt logisztikai és digitális csatornák hatékony nyomon követésének fokozása, valamint az e csatornákon keresztül csempészett tiltott anyagok lefoglalásának előmozdítása, szoros együttműködésben a magánszektorral, mellyel kapcsolatban egy fellépés fogalmazódott meg:

1.” Az internet és a kódolt virtuális drogpiacon (darknet) nyomon követése az Európai Parlament által annak céljából javasolt előkészítő intézkedések végrehajtásával, hogy a darknetet az átfogó eredmények biztosítása érdekében a hét minden napján, napi 24 órában figyelemmel lehessen kísérni. Az EMCDDA és az Europol kapacitásainak megerősítése ezen a területen.”- 18. fellépés.

A kábítószer-előállítás és -feldolgozás felszámolása, a kábítószer-prekursorok tiltott kábítószer-előállítás céljából történő eltérítésének és kereskedelmének megelőzése, valamint az illegális termesztés felszámolása, negyedik stratégiai prioritás területén két fellépés megvalósítása ajánlott:

1. „A bűnüldöző hatóságok operatív tevékenységeinek, valamint a közigazgatási hatóságokkal és más érintett felekkel való együttműködésüknek a megerősítése a tiltott kábítószer-előállításához és -kereskedelemből kapcsolódó környezeti bűnözés elleni küzdelem terén. Felderítési technológiák kidolgozása, információcsere és összehangolt vizsgálatok kifejlesztése az érintett uniós

ügynökségek bevonásával a tagállamok támogatása érdekében”- 22. fellépés.

2. „A kábítószer-prekursorokra vonatkozó jogszabályok értékelése során azonosított fő kihívások kezelése, különös tekintettel a dizájnerek prekursorok jelentette kihívás kezelésének szükségességére”.- 23. fellépés.

A hatodik stratégiai prioritásként jelenik meg a drogfogyasztás káros hatásainak kitett személyek egészségügyi és rehabilitációs igényeit kielégítő kezelési lehetőségekhez való hozzáférés javítása, amelyhez 2021-ben „a Tanács által 2015-ben elfogadott, a minőségre vonatkozó uniós minimumelőírások végrehajtásának folytatása és továbbfejlesztése, valamint tényeken alapuló iránymutatások beépítése a nemzeti drogpolitikákba és programokba”- 37. fellépés teljesítése lenne kívánatos.

A kockázat- és ártalomcsökkentő beavatkozások hatékonyságának fokozása a kábítószer-használók és a lakosság egészségének védelme érdekében hetedik stratégiai prioritás négy fellépési pontot határoz meg az idei évre:

1.” Hatékony ártalomcsökkentő beavatkozások kidolgozása, azok hatókörének bővítése és az azokhoz való hozzáférés javítása. A bevált gyakorlatok tagállamok közötti, valamint a partnerekkel – köztük a harmadik országokkal, régiókkal és nemzetközi szervezetekkel – folytatott cseréjének

MAGYAR DROGFIGYELŐ

további kiterjesztése ezen a területen.”- 38. fellépési pont.

2. „A járványokra, valamint a kábítószerhasználatban és az új pszichoaktív anyagok fogyasztásában bekövetkező jelentős magatartásbeli változásokra való reagálási képesség javítása és fokozása tagállami és uniós szinten egyaránt, többek között az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC) folytatott együttműködés és az EU új pszichoaktív szerekkel kapcsolatos Korai Jelzőrendszere révén.”- 39. fellépési pont.

3. „A halálos és nem halálos kimenetelű túladagolás csökkentésére irányuló intézkedések bevezetése és hatékonyabbá tétele. Ideértve az opioid antagonisták (naloxon) közösségi szintű rendelkezésre állásának, használatának és hozzáférhetőségének növelését, valamint más ártalomcsökkentő és szakpolitikai intézkedéseket, továbbá a hatásos megközelítések értékelésének és a bevált gyakorlatok cseréjének támogatását ezen a területen”- 43. fellépési pont.

4. „A forenzikus és toxikológiai adatok megosztására irányuló erőfeszítések fokozása: (i.) az analitikai módszerek javítása, új technikák tesztelése és előmozdítása; (ii.) a bevált gyakorlatok cseréje és közös képzések kidolgozása; (iii.) az együttműködés fokozása a Bizottság Közös Kutatóközpontjával és az EMCDDA-val, valamint olyan meglévő hálózatok révén, mint az Igazságügyi

Szakértői Intézetek Európai Hálózatának kábítószerrel foglalkozó munkacsoportja és a Vámlaboratóriumok Európai Hálózata. A kábítószerrel összefüggő halálesetek kivizsgálására vonatkozó európai igazságügyi toxikológiai iránymutatások kidolgozása és javaslatétel azok végrehajtására.”- 44. fellépési pont.

Az EU kábítószer elleni programjának irányítása, végrehajtása és nyomon követése kapcsán 2021-ben két feladat fogalmazódott meg:

1. „Az esetleges jövőbeli kihívásokra való reagálás erősítése és a felkészültség javítása a Covid19-világjárvány tanulságainak azonosításával, valamint a járványnak a szolgáltatásnyújtásra, a kábítószerpiacokra, a szerhasználati mintázatra és a kapcsolódó ártalmakra gyakorolt rövid, közép- és hosszú távú hatásának nyomon követése révén.”- 52. fellépési pont.

2. „Az EMCDDA megbízatásának felülvizsgálata a 2019-ben elvégzett értékelést követően.- 52. fellépés, amelynek felelőse az Európai Bizottság.

A stratégia cselekvési terve legtöbb esetben **folyamatos (2021-2025 közötti időszakra)**⁴ feladatokat és fellépési pontokat határoz meg. Valamint olyan elemei is vannak a dokumentumnak, amelyek folyamatban vannak és az EU kábítószer elleni programjának irányításához, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódnak, mint

⁴ A 2021-2025 közötti időszakra meghatározott fellépési pontok összegzése a következő lapszámunkban lesz olvasható.

MAGYAR DROGFIGYELŐ

pl. "A nyomon követés, az adatgyűjtés, a kutatáselemzés és a jelentéstétel javítása, valamint átfogó elemzések készítése az uniós kábítószerhelyzetről és kábítószerpiacokról, beleértve a kannabisz tekintetében a legális és a tiltott területeket érintő szakpolitikai fejleményekkel kapcsolatos új kihívásokat is" - 47. fellépési pont, vagy a 49. fellépési pont, amely a civil társadalom bevonását részletezi.

A 2022-es évre a 4. stratégiai prioritás, a kábítószer-előállítás és -feldolgozás felszámolása, a kábítószer-prekursorok tiltott kábítószer-előállítás céljából történő eltérítésének és kereskedelmének megelőzése, valamint az illegális termesztés felszámolása esetében feladatként jelenik meg a EU Bizottság hatáskörében. Ez a 25. fellépési pontban található: "egy olyan tanulmány elkészítésének mérlegelése, amely a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározat hatékonyságát értékeli az esetlegesen elavult szempontok módosítása és szükség esetén bizonyos területek megerősítése céljából". Szintén az EU bizottsághoz tartozó kötelezettség a 41. fellépési pont is: "a rendelkezésre álló szakpolitikai lehetőségek meghatározása a kábítószer hatása alatt történő járművezetéssel összefüggésben, beleértve annak mérlegelését, hogy a kábítószerrel kapcsolatos megfontolásokat bele kell-e

foglalni a járművezetőknél megengedett legnagyobb véralkoholszintről szóló uniós ajánlásba."

2023-ban a 46. fellépési pont értelmében a Tagállamok, a CEPOL, az EMCDDA és az Eurojust érintett. A 8. stratégiai prioritás részeként -A börtönökben előforduló kábítószer-használat kiegyensúlyozott és átfogó megközelítésének kialakítása (a kereslet csökkentése és a kínálat korlátozása)- "képzések szervezése a büntetés-végrehajtási személyzet számára a börtönökbe juttatott kábítószer hatékonyabb felderítése, a kérdéssel kapcsolatos tájékozottság fokozása, valamint a kábítószerrel kapcsolatos, tényeken alapuló válaszlépések börtönkörnyezetben történő végrehajtása érdekében."

2024-ben a fenti 8. stratégiai ponthoz köthetően az Európai Bizottságra és az EMCDDA-ra vár, hogy iránymutatást készítsenek a tagállamok számára a börtönökben előforduló kábítószer-használat orvosolását célzó kiegyensúlyozott és átfogó szakpolitikai válasz kidolgozásának elősegítése érdekében. 2024-ben az Európai Bizottság értékeli az EU kábítószer elleni programját és cselekvési tervét.

[1] az összegzést Baráth Noémi készítette az Eu Drug Strategy 2021-2025 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14178-2020-INIT/en/pdf>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2021:1021:FULL&from=EN> alapján.